

Stiliä ja liikuvaa?
Kuvajournalistin haasteet monivälineympäristössä

Antti J. Leinonen

Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö
Monimediajournalismin suuntautumisvaihtoehto
Medianomi (AMK)
TORNIO 2012

TIIVISTELMÄ

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Tekijä:	Antti Leinonen
Opinnäytetyön nimi:	Stilliä ja liikkuvaa. Kuvajournalistin haasteet monivälineympäristössä.
Sivuja (joista liitteitä):	32
<p>Opinnäytetyössäni tutkin, millaisia haasteita video- ja valokuvasisällön yhtäaikainen tuottaminen luo uutiskuvaajille. Miten valo- ja videokuvauksen prosessit eroavat toisistaan ja luoko tämä vaikeuksia molempien yhtäaikaisessa toteuttamisessa?</p> <p>Monimediaistumisen seurauksena moni media-alalla työskentelevä on joutunut uusien haasteiden eteen. Moniosaajuus on päivän sana. Tekniikan kehittyessä ja medioiden yhdistyessä myös valo- ja videokuvaajilta on ryhdytty odottamaan toisen ammattialueen osaamista. Tämä luo teknisiä, laadullisia, sekä ajankäyttöllisiä haasteita, molempien, valo- ja videokuvauksen, ollessa myös työprosesseina hyvin erilaisia keskenään.</p> <p>Toiminnallisen opinnäytetyöni lähteenä käytän alalla toimivien ammattilaisten haastatteluja, omia havaintojani kahden tuotannon osalta ja yleensä työelämässä, sekä lähdekirjallisuutta.</p> <p>Tulevaisuudessa sanomalehtien kuvatoimitusten kuvaajilta odotetaan osaamista myös liikkuvan kuvan puolelta. Freelancereille molempien välineiden osaaminen vahvuutena korostuu ja alalle pyrkivien on hyvä hallita tulevaisuudessa nämä molemmat kuvallisen viestinnän muodot. Vaikka nykyajan järjestelmäkameroilla voidaan kuvata myös hyvälaatuista videota, molempien tuottamista yhtä aikaa pidetään erittäin haastavana ja monesti miltei mahdottomana. Valo- ja videokuvauksen integroituminen samaan laitteeseen ei myöskään poista toisistaan poikkeavien työprosessien hankalaa yhteensovittamista, ja jotta lopputulos olisi laadukas, molemmat prosessit vaativat kuitenkin sen oman aikansa.</p>	
Asiasanat: kuvajournalismi, crossmedia, valokuvaus, videokuvaus, moniosaaminen	

ABSTRACT

KEMI-TORNIO UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Author:	Antti Leinonen
Thesis Title:	Still and motion. Challenges of a visual journalist in a multi-device environment.
Pages (Appendix/Appendices):	32
<p>This thesis examines the challenges what simultaneous production of photo- and videography creates for photo- and videographers who work for news. My research questions are as follows: How do photography and videography processes differ from each other and what kind of difficulties the simultaneous production of both creates?</p> <p>As a result of cross-media phenomenon, many who work in the media industry have faced new challenges. Multi-competence is the word of today. Along with the technology advances and media convergences, also photo- and videographers are expected to possess expertise from another professional area. This creates technical, quality and time managerial challenges, while both, video- and photography, differ very much from each other.</p> <p>In this functional thesis, the most important sources are the interviews of professionals, my own observations from two productions and observations from my work in general, as well as professional literature.</p> <p>In the future, photo journalists are awaited to have better know-how of motion picture too. The know-how of both visual instruments will be emphasized in the work of freelancers and for newbies who head into the industry it will be very useful to have qualifications for these both forms of visual communications. Even though a good quality video can be also shot by the modern SLR cameras, producing both simultaneously is regarded as very challenging and in many cases almost impossible. Integration of photography and videography into the same device does not prevent the challenging integration of the different work processes, and to reach the final result with a high enough quality, both processes will require, however, their own time.</p>	
Keywords: Visual Journalism, Cross-Media, Photography, Videography, Multi-Competence	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 Kuvajournalistin haasteet monivälineympäristössä	8
2.1 Videokuvan tulo lehtitaloihin.....	8
2.2 Lehtikuvaajista videokuvaajia?.....	9
2.3 Kahden visuaalisen kerrontatavan ristiriita.....	12
3 FREELANCERIN KOKEMUKSIA KENTÄLTÄ	16
3.1 Yleistä	16
3.2 Finnmarklöpet 2009	16
3.3 Reportaasi karhunmetsästäjästä 2009	18
3.4 Yhteenveto	20
4 UUSI TEKNIikka	23
5 YHTEENVETO	25
6 POHDINTA	28
LÄHTEET.....	30
LIITTEET	32

1 JOHDANTO

”Silloin kun moniosaamista rupesi tulemaan, niin hyvin nopeasti se muuttui katukielessä monihäsäämiseksi.” (Krook 2012)

Erilaisista moniosaajista on tullut arkipäivää uutistoimituksissa. Kuvaavia toimittajia ja toimittavia kuvaajia työskentelee varsinkin Ylen aluetoimituksissa ja useissa paikallislehdissä. Mediakonvergenssin myötä monimediaisuudesta on tullut ilmiö media-alalla. Sisältöjen uudenlainen jakaminen on tullut mahdolliseksi teknologisen kehityksen myötä ja koska yleisö on sitä vailla, mediayhtiöt ovat alkaneet sitä tuottamaan. (Meriluoto 2011, 14.) Kun sanomalehdet menivät internetiin, pian moni lehti ryhtyi tuottamaan myös videonpätkiä nettisivuilleen. Työn hoitivat lehtikuvaajat usein varsinaisen valokuvaamisen ohessa vaihtelevin tuloksin.

Opinnäytetyössäni tarkastelen valo- ja videokuvauksen työprosessien eroja siitä lähtökohdasta, että niitä tekee sama henkilö, toisinaan mahdollisesti jopa samanaikaisesti.

Valo- ja videokuvan tuottaminen on aiheuttanut lehtien kuvatoimituksissa päänvaivaa. Molempien samanaikainen tuottaminen on koettu usein vaikeaksi ja toisaalta täysin erilaisen visuaalisen kerrontatavan omaksuminen on ollut monille lehtikuvaajille vaikeaa. Usein ammatistaan ylpeät vanhankoulukunnan kuvaajat ovat vastustaneetkin videon mukaantuloa. Myös työskentelyprosesseissa on perustavaa laatua olevia eroja ja lopputuloksena on helposti heikkolaatuista materiaalia. Tulevaisuudessa liikkuvan kuvan merkitys lehtien nettitarjonnassa kasvaa entisestään ja tämä on otettu huomioon myös kameroiden evoluutiossa.

Vaikka rajaukseni on lehtikuvaajapainotteinen ja konkretiat printti-maailmasta, tulevaisuus voi edellyttää videokuvaajiltakin pysähtyneen kuvan hallinnan omaksumista. Tähän on selvät merkit ilmassa.

Molempien visuaalisen ilmaisu- ja kerrontamuodon yhtäaikainen hallitseminen korostuu tulevaisuudessa ja opinnäytetyöni palvelee niitä, joita uuden välineen haltuunotto tulevaisuudessa koskettaa. Erityisesti se palvelee uutistyöstä eläviä freelancer-kuvaajia ja alalle pyrkiviä opiskelijoita.

Kiinnostukseni aihetta kohtaan lähtee työhistoriastani. Olen työskennellyt sekä tv-kuvaajana, että valokuvaajana viimeisen kymmenen vuoden ajan. Aika-ajoin minulta on tilattu myös molempia samalta keikalta. Freelancerina toimiessani olen myös itse järjestänyt työkeikkoja, joista olen tehnyt valokuvasisältöä toiselle ja videokuvaa toiselle tilaajalle.

Opinnäytetyöni etenee siten, että aluksi käsittelen liikkuvan kuvan tuloa lehtien kuvatoimituksiin. Miten liikkuvan kuvan kuvaaminen on hoidettu eri toimituksissa? Millaisia haasteita se on luonut lehtikuvaajille? Tuleeko kyseisen kaltainen visuaalinen moniosajuus yleistymään tulevaisuudessa? Syvennyn myös valo- ja videokuvauksen työprosessien eroavaisuuksiin.

Lopuksi esittelen kaksi omaa produktiota, joissa työnkuvaani kuuluivat sekä video- että valokuvaus. Käyn läpi työskentelyäni kentällä, ajatuksiani samanaikaisesta työskentelystä kahdella eri välineellä, sekä tekniikoita ja strategioita jotka ovat helpottaneet työskentelyäni.

Tutkimukseni on toiminnallinen ja pohjautuu omiin kokemuksiin kentältä. Lisäksi olen haastatellut neljää ammattilaista, jotka ovat painineet samojen kysymysten äärellä. Helsingin Sanomien kuvatoimituksen esimies Markku Niskanen on kokenut monivälineisyyden ristiriidat sekä esimiesasemassa, että kuvaajana kentällä. Sanomalehti Kalevan valokuvaajalla Tapio Maikkolalla on niin ikään kokemusta liikkuvan kuvan sovittamisen dilemmasta lehtikuvaajan arkeen. Hän toimi kuvatoimituksen esimiehenä sinä aikana jolloin nettivideot vakiinnuttivat asemaansa. Kalevan tapauksessa tämä tapahtui keskimääräistä varhaisemmin, heti 2000-luvun alkuvuosina. Helsinkiläinen freelancer-kuvaaja Petri Krook, toimi alkujaan tv-kuvaajana, mutta asuessaan New Yorkissa laajensi lehtikuvan puolelle ja tekee tätä nykyä toisinaan molempia, etupäässä Helsingin Sanomille. Nelosen uutiskuvaajalla, Seppo Kärjellä on monialainen tausta mediassa. Hän on työskennellyt toimittajana muun muassa Lapin Kansassa, lehtikuvaajana Pohjolan Sanomissa, tv-kuvaajana Ylellä ja Nelosella. Kärki valmistele pro gradu -työtä Tampereen yliopistoon, jossa hän tarkastelee muun muassa valo- ja videokuvan luonnetta ja viestinnällistä toimintaa.

Tutkimuksen tavoitteena on hahmottaa niitä vaikeuksia ja haasteita, joita lehtikuvaajat kohtaavat videon tullessa yhtäläiseksi työvälineeksi uutistuotannossa. Mitkä yksittäiset tekijät tekevät valo- ja videokuvaamisesta uutis- ja ajankohtaistyössä haastavaa ja kuinka nämä kaksi visuaalisen kerronnan muotoa eroavat toisistaan? Lisäksi haluan selvittää, millainen tilaus visuaaliselle moniosaajuudelle tulevaisuudessa on.

2 KUAJOURNALISTIN HAASTEET MONIVÄLINEYMPÄRISTÖSSÄ

2.1 Videokuva saapui lehtitaloihin

Digitalisoituminen on hämärtänyt medioiden eroja. Viestintävälineestä riippumatta tekstiä, ääntä ja kuvaa voi tallentaa, muokata ja levittää sähköisesti. (Herkman 2005, 15.) Perinteisesti lehteen kirjoitettu uutinen saatetaan nyt versioida lehden lisäksi verkkoon tai televisioon. (Seppänen 2002, 22.) Vuosituhannen vaihteessa sanomalehtien verkkosivustot alkoivat kehittyä ja niiden suosio kasvoi. Ensimmäiset verkkovideot oli julkaistu jo 90-luvun lopulla, mutta yleisesti verkkovideoita alkoi ilmestyä lehtien verkkosivuille vuonna 2006. (Mäenpää & Männistö 2009, 8.)

Internetin tulo loi journalismille haasteen, joka lehdille hankalan ilmaisuuden ohella vaikutti myös sisällön viihteellistymiseen. (Väliverronen 2009, 7.) Verkossa helposti esitettävä video alkoi kiinnostamaan sanomalehtiä ja pian nettilehdet tarjosivat lukijoilleen myös lyhyitä videonpätkiä. Kamerakännyköiden ja internetin videopalveluiden, kuten YouTuben myötä videoiden suosio kasvoi.

Suurimmassa osassa lehtiä perusteluja sille, miksi videoita tehtiin, ei oltu mietitty kunnolla. Lehtitoimituksissa ajateltiin että videoita pitää olla, koska se on tulevaisuutta. (Mäenpää & Männistö 2009, 48.) Alussa videontuotanto oli kokeiluluontoista, mutta varovaisia määrällisiä tavoitteita julkaistaville videoille olivat asettaneet useat lehdet. Satsaukset ovat kuitenkin rajautuneet laiteistoinvestointeihin, järjestelmien kehittämiseen, työn uudelleen organisointiin ja kouluttamiseen. (Mäenpää & Männistö 2009, 49.)

Joissakin lehdissä, kuten Sanomalehti Kalevassa ja Keski-suomalaisessa, nähtiin video-osaaminen niin tärkeänä jo varhaisessa vaiheessa, että päätettiin ryhtyä yhteistyöhön tv-kanavien uutislähetysten kanssa yli konsernirajojen. Kaleva Nelosen ja Keski-suomalainen MTV3:n kanssa.

Lehtikuva antoi kuvaajilleen kamerapuhelimet videoiden kuvaamista varten vuonna 2007. (Mäenpää & Männistö 2009, 29.)

Eri medioiden kilpailu sisällöstä kiristyy internetin ollessa ylivoimainen julkaisupaikka. (Väliverronen 2009, 21.). Viimeisimpänä siirtona monimediaistuvan sisällön kilpatantereella voisi pitää Helsingin Sanomien ja Nelosen Uutisten toimitusten yhdistymistä.

”Voihan se olla, että me nähdään vielä muitakin yhdistymisiä kuin nelonen ja hesari” (Krook 2012)

Internetiin satsataan, mutta paradoksaalista kyllä, se ei tuota. Lehtien tulos heikkenee, sillä ilmaiseksi netistä löytyvä sisältö vähentää paperilehtien tilaajia ja sitä myötä mainostajia. (Väliverronen 2009, 21-22.) Tämä johtaa henkilöstön vähennyksiin ja useampien työtehtävien säilyttämiseen yhdelle työntekijälle.

Useimmiten nettivideoiden kuvaajiksi valjastettiin lehtien omat valokuvaajat. Työ tehtiin erikseen tai samanaikaisesti ja videoiden laadusta päätellen niitä tuntui välillä tupsahteleavan verkkoon varsin heppoisinkin perustein.

Parhaat tarinat ovat täynnä yllätyksiä alusta loppuun ja se auttaa pitämään katsojan mukana. Tämä on kypsää tarinankerrontaa, jota suurin osa sanomalehtien videoista ei ole pystynyt hallitsemaan. (Mulvany 2010)

”Vaikka sisältöä on toki pyritty kehittämään koko ajan, niin kuitenkin verkko- ja videotuotannon alkuvaiheessa tekniikka on vienyt tekijöiden huomiota pois journalistisesta sisällöstä. Kiinnostavan ja kunnianhimoisesti toimitetun videosisällön tarjoaminen sopivassa muodossa lukijoille on yksi verkkolehtien suurista haasteista.” (Mäenpää & Männistö 2009, 50.)

”Useimmat sanomalehtiin tuotetut videot ovat heikkoa perusjournalismia. Useissa, joita olen katsonut, on vain yksi henkilö. Kuinka monta juttua päätyisi lehteen, jos niissä olisi vain yksi lähde? (Mulvany 2010)

2.2 Lehtikuvaajista videokuvaajia?

Videontarpeen akutisoiduttua, lehtitoimituksissa katseet kääntyivät lehtikuvaajiin. Ajateltiin, että kuvaajan tarvitsee painaa nappia vain vähän pidempään ja yhdessä yössä valokuvaajasta kuoriutuu ulos videokuvaaja, joka hallitsee videokerronnan salat. Seuraukset olivat hirveät. (Kobré 2009)

Videoiden tarve on kasvanut entisestään, mutta verkko- ja kuvatoimitusten resurssit eivät aina ole pysyneet mukana. Tämä on johtanut usein siihen, että valokuvaaja saa järjestelmäkameransa kaveriksi videokameran. Vasta hiljattain markkinoille on tullut järjestelmäkameroita, joilla voi kuvata myös videota. Sanomalehti Kalevassa videot kuvataan silti erillisellä videokameralla.

”Ainahan me on sitä toivottu ja tärkeimmissä jutuissa näin on ollutkin, että toinen ottaa videota ja toinen stilliä, mutta kyllä se pääsääntöisesti on, että itse tehdään molemmat. Kahta kameraa raahataan mukana.” (Maikkola 2012.)

”Pari vuotta sitten niitä tehtiin ehkä enemmänkin, mutta nykyään meidän lehtikuvaajat kuvaavat niitä lähinnä semmoisissa tapauksissa, käytännössä kun ollaan ulkomailla, repparimatkoilla. Jos etukäteen suunnitellaan, että tehdään video, niin sitten he jossain vaiheessa kuvaavat ja editoivat videon sieltä. Pyritään aina siihen että etukäteen sovitaan ja että niitä ei tehtäisi päällekkäin. Meillä on erikseen videotuottaja täällä, joka kuvaa videoita.” (Niskanen 2012)

Valokuvaajien tehtävät ovat perinteisesti muuttuneet teknologisen kehityksen myötä. Digikameroiden tulo mahdollisti työskentelyn yhdellä kamerarungolla ja digitaalisen kuvankäsittelyn myötä loppui pimiötyöskentely. (Mäenpää & Männistö 2009, 29-30.) Videon mukaantulo on jatkumoa tälle kehitykselle.

Pulitzer palkittu kuvaaja David Leeson ryhtyi valokuvaajasta videokuvaajaksi Dallas Morning Newsille jo vuonna 2000. Hän näkee videokuvauksen valokuvauksen luonnollisena jatkeena, samalla tavalla kuin värikuvaus edusti mustavalkokuvauksen jatkumoa. Ennen toimituksissa kysyttiin ovatko kuvat sekä mustavalkoisena että värillisenä? Nyt kysytään löytyykö valokuvien lisäksi myös videokuvaa. (Layton 2007)

Videon ja valokuvan yhtäaikaista tekemistä on kokeiltu myös Helsingin Sanomissa.

”On kokeiltu joo. Jopa linnan juhlista. Mutta siihen tehtiin kuvaajalle ihan minuuttiaikataulu, koska hän lopettaa still-kuvaamisen ja kuvaa pari haastattelua. Minä itse, Vancouverin olympialaisissa, suomalaisten urheilijoiden infoissa, tein silleen, että kuvasin sekä lehteä varten stilliä, ja samassa tilanteessa kuvasin videolle välikuvia. Erikseen kuvasin myös haastattelun, josta otettiin ääniraita ja pohja, ja käytin niitä välikuvia sitten siinä, mutta voin sanoa, että oli kyllä sen verran hankalaa, että kumpikin kuvaaminen kärsi kyllä sen verran paljon. Se pitää olla jotenkin hyvin hallussa se tilanne, jotta se mitenkään onnistuu.” (Niskanen 2012.)

Videon tulo lehtikuvaajien välineeksi voi muuttaa kaavoihin kangistunutta lehtitoimitusten arkea. Valokuvaajat kärsivät monesti taitollisista ratkaisuista, kuvia käytetään liian vähän tai ne ovat liian pieniä. Kuvaajan ottama kuva ei ehkä jostain syystä ole taittajan mieleen ja se jätetään pois. Uusi väline voi innostaa lehtikuvaajia ja se voi tehdä kuvaajan roolista keskeisemmän toimituksen arjessa. (Layton 2007)

”Se vaatii tietysti vähän aikaa valokuvaajalle, pitäis tehdä paljon sitä videoo, niin siihen tulis tarinankerronnallinen rutiini ja mitä elementtejä se vaatii. Jos nyt puhutaan uutisjutusta tai kiinnostavasta nettijutusta, niin miten se luodaan nopeesti ja saadaan se workflow yhtä nopeeksi, kuin valokuvauksessa. Siitähän se on aika monesti kiinni, että tietää mitä tekee. Suunnittelee sen mitä aikoo kuvata videolle, mitä haluaa siltä videolta ja mitä haluaa valokuvalta. Sen jälkeen, tottakai, valmistautuneena on helpompaa työskennellä.” (Kärki 2012)

”Ongelma on ilmaisumuodon totaalinen erilaisuus, toisessa on olennaista se liikkeen ja hetken pysäyttäminen ja siinä se pääasiallinen ilmaisu tapahtuu. Toisessa taas ei todellakaan pysäytetä.” (Niskanen 2012)

”Loppuviimeksi sellainen kuvallisen ilmaisun silmä lienee joko synnynnäistä tai kehittynyttä, mutta jos se on johonkin mediaan kehittänyt, niin se on silloin olemassa ja kyllähän sitä pystyy sitten jalostamaan, kuten fotaajat elävään ja toisinpäin. Ainoa mihin pitää keskittyä elävänkuvan puolella on se liikkeen hallinta. Fotaajien materiaali näyttää siltä, että ne on fotaajia. Sen kyllä huomaa usein hyvin selvästi.” (Krook 2012)

Krookin (2012) mielestä tuotanto voi pysyä jopa paremmin kasassa, kun sama henkilö tekee molempia, mutta tekeminen pitää erottaa ajallisesti toisistaan vaikka sama henkilö niitä tekisikin.

”Mehän eletään sellaista tiettyä illuusiota, joka on nähty jo tv-puolella, kun tuli tällaiset halvat kotikamerat, jotka tekivät “tv-tasoista kuvaa”. Niinkuin esim. miten DV markkinoitiin. Se loi sellaisen käsittämättömän illuusion, että kuka tahansa voi tehdä tv-ohjelman tai tv-mainonnan, kun se oli niin halpaa. Mutta eihän se muuta sitä tosiasiaa, että se työpanos on edelleen yhtä suuri. Ja se työn aikana tehdyt ratkaisut vaikuttavat siihen lopputulokseen ja sitä sanotaan ammattitaidoksi. Sama illuusio on nyt järjestelmäkameroissa, jotka tekee HD-tason kuvaa ja kieltämättä teknisestihän se kuvan laatu on aivan mielettömän hyvää. Ainakin minä tykkään kuvan jäljestä. Mutta kuitenkin se on eri prosessi ja se täytyy tuoda asiakkaalle esiin, että jos te haluatte että fotataan, niin sille on varattava siitä tapahtumasta tietty aika. Jos halutaan tehdä videota, niin se on oma juttunsa. Ne ei onnistu yhtäaikaan vaikka markkinoille tulee sellainen kamera, jolla voit ottaa valokuvan samalla kun kuvaat videota.

Ne on niin eri luonteisia ne tapahtumat. Niille täytyy osoittaa omat spotit siitä tuotannosta, jotta ne saadaan onnistumaan.” (Krook 2012)

”Monestihan uutiset sijoittuu tämmöseen tapahtumaan, kuten onnettomuuteen, josta halutaan nopeasti videoo. Semmonen uutistilanne joka etenee kokoajan, niin se vois olla melko kaoottista ottaa molempia ja valita siitä kokoajan, että ottaako valokuvia vai ottaako videota. Jos se tapahtuma ois kokoajan etenevä, niin siinä vaiheessa mä luultavasti ottaisın videoo, koska en tiedä yhtään mitä tapahtuu. Videosta pystyy aina screenshotin ottamaan, se ei ole koskaan niin tehokas, mutta se on kuva siitä tilanteesta”. (Kärki 2012)

2.3 Kahden visuaalisen kerrontatavan ristiriita

Valokuvan ja videokuvan narraatiot ovat vaikuttaneet toisiinsa yhteisen historiansa aikana. Valokuvareportaasi vaikutti elokuvakerrontaan, joka muuttui pitkistä otoksista nopeammin leikattuihin kuviin. Elokuva loi uudenlaista kuvallista narraatiota, mikä taas puolestaan vaikutti valokuvaan sitä elävöittäväällä tavalla. Kuvareportaaseissa alettiin kuljettaa tarinaa elokuvan tavoin ja kuvien kokojen, rajausten ja dynamiikan merkitys kasvoi (Salo 2000, 88.)

Vaikka uusilla laiteinnovaatioilla on pyritty tuomaan valo- ja videokuvaa lähemmäksi toisiaan, on molemman kerrontatavan tekoprosesseissa suuria eroja. Still-kuva ja liikkuva kuva ovat tietyllä tavalla toistensa vastakohtia. Historiallisesti valokuva ponnistaa kuvataiteesta ja video elokuvasta. (Kärki 2012) Kun valokuva sitoo yhden hetken yhteen kuvaan, liikkuvan kuvan sarjassa toistetut ruudut luovat vaikutelmia liikkeestä ja muutoksesta.

”Siinä on kaksi eri työtä täydellisesti. Niiden ajatusmaailma poikkeaa toisistaan suuresti ja ne on vaikea sovittaa yhteen, koska stillissä sää etsit sitä ratkaisevaa hetkeä, pidät huolen taustoista ja tavallaan kiteytät kaiken siihen yhteen tai muutamaan kuvaan. Videohan on taas aivan eri asia. Se on sellaista ajassa tapahtuvaa toimintaa, siinä ei ole ehkä sitä yhtä kliimaksia kuten stillissä vaan se pitäisi se ajassa tapahtuva hetki saada esille. Tällaiselle vanhalle still-kuvaajalle se on vaikeaa”. . (Maikkola, 2012)

Suhde aikaan ja seuraavaan kuvaan on videossa olennaista. Jatkuva ympäristön seuranta on enemmän elävän kuvan kuvaamisen ominaispiirre kun taas paikallaan olo ja oikean hetken odottaminen kuuluu vahvemmin valokuvaukseen (Krook 2012)

”Fotossa sulla on se yksi ja ainoa hetki, se on se legendaarinen “deciding moment”, joka tekee siitä kuvasta voimakkaan.” (Krook 2012)

Video soveltuu liikkeen ja toiminnan kuvaamiseen, se kuvaa elämää sellaisenaan. Valokuva on vieras elämälle, se on yksi ainoa hetki ohikiitävässä elämässä ja vieras toiminnalle. Video on enemmän sitä, miten ihmiset havainnoivat ympäröivän elämän (Kärki 2012)

Liikkuvan kuvan kerrontaan liittyvät olennaisesti kuvakoot, joilla pelaamisen kuvaajan tulee hallita kuin timpurin talttansa ja poransa. Kamera myös joko liikkuu tai ei liiku, (Boyd & Stewart & Alexander 2008, 289.) mikä erottaa sen myös tältä osin valokuvasta.

Hyvään lopputuokseen, olkoon se videokuvaajalle hyvä ja visuaalisesti kiehtova tarina, tarvitaan lopullisessa uutisvideoinsertissä suhteessa enemmän kuvia kuin esimerkiksi lehden sivulla. Määrä on kymmen-kaksikymmenkertainen. Tämä antaa valokuvaajalle aikaa kokeilla enemmän taiteellisia ratkaisuja. (Kärki 2012) Videokuvaajan on pelattava varman päälle.

”Valokuvauksessa mä otan keikalla usein ensin varmat kuvat, jotta mulla on ne käyttiskuvat, jos henkilökuvasta puhutaan niin perus henkilökuvat ilman mitään sen ihmeempiä. Sen jälkeen lähdetään tutkimaan tilannetta, mistä lähtee se sellainen kuva joka kuvais tätä tyyppiä parhaalla mahdollisella tavalla.” (Kärki 2012)

Valo- ja videokuvausten erot uutistyössä kasvavat kun laajennetaan tarkastelua myös varsinaisen kuvaustilanteen ulkopuolelle. Video rakennetaan valmiiksi yleensä editissä, kun taas valokuvalle ei journalistisessa käytössä ole enää paljoa tehtävissä kuvaustilanteen jälkeen.

Vaikka valokuvareportaasin ja elävän kuvan kerronnan kehitys ovat usein kulkeneet rinnakkain, on niissä keskeisiä eroja. Molemmat ammentavat historiallisesti eri taiteenlajien kielestä ja luonteesta. Elävään kuvaan luovat aivan toisen ulottuvuuden leikkaukset, kuvakulmat ja montaasi. Tähän kun lisätään vielä elokuvaan olennaisena kuuluva ääni, ollaan aivan toisenlaisessa maailmassa. Sanomalehdille videokuvan liikkeen ja äänen todistusvoima ovat olleet tähän asti tavoittamattomissa. (Mäenpää & Männistö 2009, 63.)

Lehtikuva on toki aina suhteessa tekstiin. Teksti kertoo mitä ajallisesti kuvan ympärillä on tapahtunut, se välittää tietoa ja tunteita. Sen tarkoitus ei ole selittää kuvaa, vaan keskustella sen kanssa. (Salo 2000, 100-101.) Kun liikkuvaan kuvaan lisätään ääni, osavastuu kaikesta tekstin informaatiosta, jonka toimittaja luo, siirtyy kuvaajalle ja leikkaajalle. Elävän kuvan suhde tekstiin on usein muutenkin erilainen. Valokuvan on usein tarkoitus saada huomio kiinnittymään tekstiin, kun liikkuvassa kuvassa teksti ohjaa katsojaa tulkitsemaan kuvan tapahtumia. (Salo 2000, 100.)

Editointi on kuvausprosessin jatke, jossa editoija rakentaa valmiin tuotoksen äänistä ja kuvista, jotka on kerätty kuvauspaikoilta. (Boyd, & Stewart & Alexander 2008, 310.) Sanotaan että äänen osuus videosta on 70%. Kuvanlaadun voi antaa anteeksi, mutta äänen on oltava täydellinen. (Layton 2007)

”Kiinnostavaa television narratiiveissa on painettua kuvareportaasia selvästi monipuolisempi, sarjalliseen muotoon liittyvä jatkuvuus, sekä monella eri tavalla ja tasolla tapahtuva hybridinen sekoittuminen. Televisiossa kuvat (Mimesis) sekoittuvat sekä puheen että tekstien avulla sanoihin ja muodostavat ajassa etenevän kertomuksen (Diegesis).” (Salo 2000, 108.)

Usein myös työprosessi toimittajan kanssa luo suuria eroja valo- ja videokuvausprosessin välille. Videoinsertin teossa toimittajan ja kuvaajan yhteistyö korostuu huomattavasti verrattuna valokuvaajan ja toimittajan vuorovaikutukseen. Videotarinan editointi on erilaista kuin valokuvien valinta uutisjuttuun. (Mulvany 2010)

”Ainakin se prosessi on erilainen. Kun sitä juttua kirjottaa, niin sehän on sellaista yksinäisen lehtitoimittajan hommaa. Mutta editissa ollaan jonkun kans ja siinä on toinenkin näkemys kuin pelkästään se informaatio näkemys. Ja siihen muodon hallintaan, joka on editoijan tehtävä, niin oppia luottamaan siihen, että on fiksumpaa jättää tähän tauko tai laittaa välikuva. Jo ihan kerronnallisista syistä. Siinä on kaksi eri kerronnan tasoa. Jos on kovinkin tekstiorientoitunut, niin se visuaalisen kerronnan taso tai se luottamus siihen saattaa olla työlästä.” (Krook 2012.)

Perinteisesti sanomalehdissä deadline on ollut iltaisin lehden ilmestyessä kerran päivässä tai viikossa. Verkko on muuttanut tätä rytmiä tai oikeastaan sekoittanut sen sopaksi deadlinejä pitkin päivää, aina kun tapahtuu. Uutiskilpailu korostaa jatkuvaa

seurantaa ja oman uutistarjonnan alituista päivittämistä. (Mäenpää & Männistö 2009, 67.)

Lehtitoimituksissa monet liikkuvan kuvan käytännöt saattavat olla uusia, esimerkiksi juttu käsikirjoitetaan etukäteen ja kentältä pyritään hakemaan vain se mikä on tarpeen. Videoinsertin kuvaamiseen kuluu kymmenkertainen määrä aikaa valokuvaamiseen verrattuna ja satakertainen määrä aikaa jälkikäsitelyyn. Parin-kolmen minuutin juttuun kuluu hyvinkin 8-10 tuntia työaikaa. (Layton 2007)

Videoinsertti täytyy myös suunnitella ensin visuaalisesti, mikä voi olla lehtitoimittajille vierasta. Tätä helpottaa muutamien peruselementtien hallitseminen, jolloin videosta voidaan saada vakuuttavampi ja ytimekkäämpi. (Nason 2008)

Hyvä käsikirjoitus on tarinan ydin ja se antaa uskottavuutta sisällölle. (Mulvany 2010) Suomessa nettivideoita ei ole pahemmin käsikirjoitettu etukäteen. (Mäenpää & Männistö 2009, 82.) Mäenpään ja Männistön tutkimuksen mukaan toimituksissa ei myöskään nähty suurta eroa etukäteen suunnitellun ja yllättävän uutisen välillä. (Mäenpää & Männistö 2009, 81.) joka selittyy edellisellä.

3 FREELANCERIN KOKEMUKSIA KENTÄLTÄ

3.1 Yleistä

Työssäni freelancer-kuvaajana olen usein törmännyt ”monivälinetilanteeseen”. Koska toimeksiantajani myös tv-työssä oli lehtitalo seitsemän vuoden ajan, usein tilaukseen sisällytettiin myös lehtikuvaus. Yleensä kyseessä oli pari kuvaa juttuun, mutta kuvareportaaseja tilattiin myös.

Tämän lisäksi tein myös juttukeikkoja, joista tarjosin sekä valokuvareportaasin ja videoinsertin samalle tai eri tilaajille. Tämä oli ansaintamielessä järkevää, mutta halullani kokeilla rajojani oli myös suuri vaikutus. Lähes poikkeuksetta kannoin mukani kahta kameraa ja tuotin sekä valokuvaa, että videokuva lomittain ja jopa samanaikaisesti. Esittelen kokemuksiani kahden tuotannon osalta. Ensimmäinen on maaliskuussa 2009 tekemäni juttukeikka Pohjois-Norjaan, jossa seurasin suomalaisen koiravaljakon ja sen ajajan urakkaa tuhannen kilometrin Finnmarkslöpet -koiravaljakkokisassa. Toinen esimerkitapaus on valokuvareportaasi ja tv-insertti karhun metsästyksestä Suomussalmella syksyllä 2009.

3.2 Finnmarklöpet 2009

Kuten jo luvun alussa kerroin, tein juttukeikan Pohjois-Norjaan keväällä 2009. Finnmarkslöpet –koiravaljakkokilpailu on Finnmarkin alueen merkittävin vuotuinen tapahtuma, johon linkittyy monia pieniä tapahtumia Pohjois-Norjalaisissa kylissä ja kaupungeissa. Jo yli kaksikymmentä vuotta järjestetyn tapahtuman keskiössä ovat jopa 200 kilometrin päivämatoja juoksevat koiravaljakot ja niiden kuskit, musherit. Koko norjalainen media seuraa Finnmarkslöpetia tapahtumana sekä koiravaljakkourheilua lajina. Esimerkiksi NRK on useana vuonna seurannut kilpailun etenemistä päivittäisin suurin tv-lähetyksin ja Norjan suurimmat lehdet, kuten Verdens Gang, uutisoivat tapahtumasta sivuillaan.

Kilpailu kesti viikon, jonka aikana seurasin suomalaisen valjakon etenemistä kilpailussa. Kuvasin päivittäin sekä videoita, että valokuvia. Toimin myös toimittajana ja haastattelin päivittäin etupäässä kohdettani, mutta myös muita asiantuntijoita. Materiaaleista syntyi tv-juttu Nelosen IS Urheilu-uutisiin, sekä reportaasi Suomen kennelliiton Koiramme-lehteen (Liite 1). Lisäksi materiaalista koostettiin myöhemmin esittelyvideo seurantakohteeni omaan käyttöön.

Kannoin mukamani kokoajan sekä järjestelmäkameraa, että videokameraa, sekä jalustaa. Tämä loi toki ensimmäisen haasteen, kahden painavan kameralaukun ja jalustan yhtäaikainen kuljettaminen oli kohtalaisen raskasta. Siirtymät sopiville kuvauspaikoille olivat maksimissaan vähän yli kilometrin, mutta pehmeässä lumessa kaluston kускаaminen sai toisinaan posket punaisiksi.

Kilpailussa valjakot kulkevat noin sadan kilometrin etappeja tarkistuspisteiden välillä. Käytännössä ainoa mahdollisuus kuvata kohdettani oli tarkistuspisteillä, jos hän koirineen lepäsi. Koska seurantakohteenani oli yksi henkilö, minun tuli kyetä kuvaamaan häntä molemmilla kameroilla saman aikaisesti. Tämä oli välttämätöntä nimenomaan juttujen kannalta tärkeimmissä kuvissa, eli silloin kun valjakko oli liikkeessä. Kilpailun ollessa kyseessä, uusintaottoihin ei ollut mahdollisuutta. Tyypillinen ratkaisuni tähän ongelmaan kuluneen viikon aikana oli sellainen, että laitoin

videokameran jalustalle ja säädin optiikan lyhyimmälle polttovälille. Järjestelmäkameraan taas kiinnitin 70-200 millisen objektiivin. Näin ehdin ottaa ensin sarjan valokuvia kohti juoksevasta valjakosta. Kun valjakko oli kohdalla, tartuin videokameraan ja panoroin ohi ajavan valjakon mukana. Lopuksi ehdin vielä valokuvata poistuvaa valjakkoa järjestelmäkameralla. Muissa tilanteissa molemmat kamerat olivat silloinkin mukana, mutta vuorottelin niitä tilanteen mukaan. Missään tilanteessa en erotellut valo- ja videokuvaamista toisistaan siten, että olisin määritellyt niiden tekemiselle omat aikablokkinsa. Se olisi ollut melkolailla mahdotontakin kuvattavan aiheen luonteen vuoksi.

Koska minulla oli käytännössä viikko aikaa hankkia kuvat kahteen juttuun, en miellä tätä ajankäytöllisesti haastavana työnä. Lopputuloksesta olen ylpeä, olihan kyseessä ensimmäinen toimittamani juttu televioutisiin ja samassa yhteydessä kirjoitin vielä reportaasin lehteenkin.

3.3 Reportaasi karhunmetsästäjästä 2009

Syksyllä 2009 kuvasin tv-jutun ja kuvareportaasin karhunmetsästäjästä Suomussalmella. Tv-juttu esitettiin Nelosen uutisissa ja reportaasi Kalevan viikkoliitteessä (Liite 2).

Keikka alkoi hieman jännittävässä merkeissä, sillä ajoimme aamuyöstä hirvikolarin. Henkilövahingoilta vältyttiin. Olin aiemmin sopinut Nelosen uutisten kanssa tekeväni jutun metsästäjien poliisille antamasta virka-avusta kolaritilanteissa. Olin ilmoittautunut oman alueeni yhdyshenkilölle ja sopinut, että heti kun rysähtää, he soittavat minulle ja menen kuvaamaan kolarieläimen jäljittämistä. Tämä tilanne tulikin yllättäen itselleni ja kun pahin säikähdys meni ohi, briiffasin toimittajalle aiheen, pystytimme kameras ja aloimme odottamaan poliisin ja paikallisen metsästäjän saapumista.

Kun kolarivahingot oli kartoitettu, juttu kuvattu ja poliisiasiat hoidettu, lähdimme jatkamaan matkaamme karhunmetsästysjuttumme kohdehenkilön luokse. Keikkaan oli varattu aikaa päivä ja koska olimme satojen kilometrien päässä, ei kuvauksiin ollut käytettävissä paljoa aikaa. Ennakkovalmisteluita ei juurikaan kyetty tekemään. Päälimmäisenä ideana oli kulkea metsästäjän mukana maastossa etsien merkkejä karhusta. Varsinaista metsästystilannetta ei tavoiteltu ja kohteemme olikin luvannut omakuvaamaansa videomateriaalia käyttöömmme.

Toisin kuin Norjassa, mukanani oli siis toimittaja, joten sain keskittyä pelkästään kuvaamiseen. Liikuimme pääasiassa maastossa ja metsäautoteillä, kävellen tai autolla. Tämä tarkoitti sitä, että suurin osa kuvauksesta piti tehdä käsivaralta molemmilla kameroilla. Käsivarakuvaus helpottaa sikäli kahden laitteen käyttöä, että jalustaa ei tarvitse olla kantamassa ja avaamassa jokaisessa vaiheessa. Haittapuolena, ensisijaisesti videon osalta on tärisevä kuva ja heikentyneet mahdollisuudet kuvata pidemmällä polttovälillä. Jalustaa kuljetimme toki autossa mukana.

Vaikka kyseessä oli suhteellisen nopealla aikataululla toteutettu juttu, tilanne mahdollisti ”elämisen” ja aikaa oli ottaa sekä video- että valokuvat samoista kohteista ja tilanteista.

Lopputuloks oli mielestäni siedettävä. Videojuttuun sain otettua myös kunnianhimoisempia kuvia, joihin on mahdollisuus yleensä ”peruskuvauksen” jälkeen eli sitten kun jutun kannalta varma matsku on kasassa.

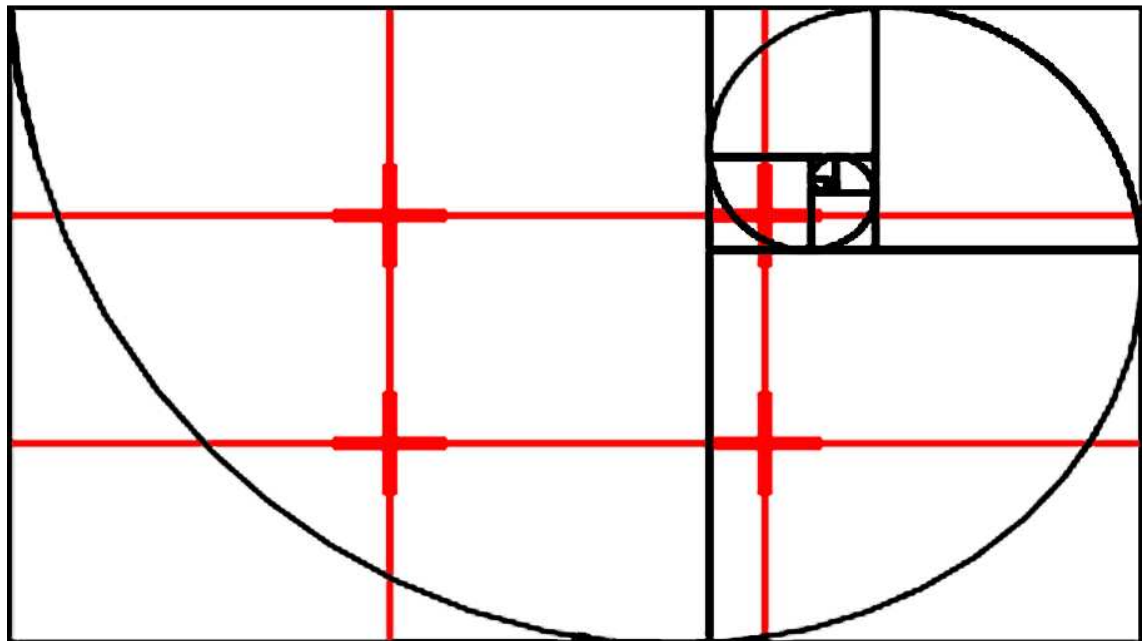
Valokuvauksen osalta pyrin varmaan peruskuvaukseen, ilman sen kummempia ylempiä taiteellisia tavoitteita. Tavoitteena oli reportaasi Sanomalehti Kalevan viikkoliitteeseen. Lopputulos oli taitettuna hyvä ja kertova. Olin tyytyväinen myös taittajan valintoihin vaikka ajatteleman pääkuva ei lehden sivuille päätenytäkään. Jos olisin ollut tekemässä pelkkää valokuvareportaasia, lopputulos olisi ollut varmasti parempi. Videojuttuun monivälineisyydellä en usko olleen suurta vaikutusta. Osa jutun kuvituksesta oli metsästäjien kuvaamaa tilannekuvaa ja tämä osaltaan vaikutti jutun kuvallisiin ratkaisuihin.

3.4 Yhteenveto

Yhtäaikaisessa valo- ja videokuvaamisessa korostuu kuvaamisen suunnitelmallisuus. Kuvaustilanne ja se miten toimii, pitää olla hyvin iskostettuna mieleen, ennen kuin painaa laukaisinta tai rec-nappia. Improvisoinnille ja tilanteessa elämiselle jää hyvin huonot mahdollisuudet varsinkin silloin, jos toinen tai molemmat kameroista ovat jalustalla. Aina suunnittelulle ei ole aikaa ja onkin hyvä kehittää itselle rutiinimalleja kahden kameran käytössä. Sommittelussa on varmintä toimia kultaisen leikkauksen sääntöjen (Kuva1) mukaan tai ainakin sen muistaen.

Lisäksi valokuvissa tulee ottaa huomioon lehdentaitollisia näkökohtia, kuten toki yleensäkin ja riipuen lehdestä johon kuvaa. Kun kuvaa paljon, joillekin saattaa olla vaikea hahmottaa myöhemmin mikä kuva oli valokuvaa ja mikä kuva videokuvaa. Kuvat jäävät mieleen kompositioina tai tilanteina ja joku tärkeä kuva saattaaakin tämän vuoksi jäädä ottamatta toisella välineellä. (Maikkola 2012)

Parasta olisi, jos toinen media olisi se tärkein ja toisen saisi hoitaa ikäänkuin vasemmassa kädellä. Jos tilaaja on sama, tällainen voi olla neuvoteltavissa. Jos tuotantoa tehdään useammalle tilaajalle, jokaiselle on luonnollisesti tehtävä parasta mahdollista jälkeä.

Kuva1: Kultainen leikkaus.

Finnmarkslopet-jutussa toimin one-man-band periaatteella, eli toimin myös toimittajana. Nautin vastaavista tilanteista, joskin ne ovat usein myös työläitä ja stressaavia. Varsinkin videotyössä, jossa haastattelut pitää ottaa videolle. Haastatteluja pitää myös muistaa ottaa erilaisissa tilanteissa ja jos tapaa jonkun kiinnostavan henkilön, kuten itse tapasin norjalaisen seikkailugurun ja tv-tähden Lars Monsenin, on toimittava heti. Finnmarkslopet tapahtuu nonstoppina, eli kilpailu on käynnissä yötäpäivää. Seuraaminen tapahtuu silloin kun jotain tapahtuu ja nukkuminen jää vähiin kun tarkistusasemien välitkin ovat autoteitse usein satoja kilometrejä. Muutaman päivän ja

muutaman tunnin unisaldon jälkeen työskentely voi olla haastavaa ja huolimattomuusvirheitä saattaa tapahtua. Omaan juttuuni sain kuitenkin kaiken mitä tarvitsin.

Itse kuvatun materiaalin käsikirjoittaminen ja toimittaminen on mukavaa puuhaa. Kompromissit saa tehdä itse itsensä kanssa ja tarinan pääsee rakentamaan kokonaan kuvien ehdoilla. Niin sanotut ”kill your darlingsit” eli lempiotosten hylkäämiset eivät harmita niin paljoa, kun jniitä ei ole kukaan toinen vaatimassa vaan ratkaisut saa tehdä yksin. Kun ammattimainen tausta on kuvaamisessa, toimittaminen on mielestäni tai ainakin omiin kokemuksiini nojaten huomattavasti enemmän kuva- ja tarinalähtöistä ja juttuun saa ehkä sisällytettyä jonkinlaista elämyksellisyyttä puhtaan informaation lisäksi. Vanha kirosana, ”kuvitettu radiouutinen” on joskus ainoa vaihtoehto, mutta luotaantyöntävyydessään voimakas ja yllyttää aina hakemaan kunnianhimoisempia ratkaisuja uutistarinaan.

4 UUSI TEKNIikka

Uusimmat järjestelmäkamerat kuvaavat videota ja niiden kehitys onkin vastaus lehtitalojen tarpeeseen. Nikon ja Canon julkaisivat vuonna 2008 peräperään omat videojärjestelmäkameransa, joilla pystyi kuvaamaan parempilaatuista kuvaa huonommissa valo-olosuhteissa kuin tv-kameroilla tai edes monilla elokuvakameroilla on tähän mennessä pystynyt. Canonin täysikokoisen kennon myötä syväterävyyden hallittavuudessa palattiin filmiaikaan perinteisiin videokameroihin nähden. Tämä on näkynyt erityisesti mainoksissa ja musiikkivideoissa. Järjestelmäkameroiden käytettävyys ei kuitenkaan vielä yllä videokameroiden tasolle monista hyvistä puolistaan huolimatta.

”Sehän näissä on iso ero, että se missä nämä järkkärit tekee aivan mielettömän kaunista jälkeä, ne on aivan käsittämättömän valoherkkiä ja niillä pystyy kuvaamaan aivan käsittämättömissä olosuhteissa ja saada vielä oikeasti järkevän näköistä jälkeäkin aikaiseksi, niin kyllä niiden kans työn tekeminen on aika kökköistä. Tarkennus on vaikeaa ja zoomaaminen ihan turhaa” (Krook 2012.)

Kärki (2012) on tehnyt videokokeiluja Canon EOS 5D Mark II -järjestelmäkameralla. Hänen mukaansa hankalahko tarkennus ja zoomin käytön lähestulkoinen mahdottomuus kesken kuvien tuo kuvakerrontaan mahdollisesti elokuvallisempaa visuaalisuutta, leikkausrytmiä, harkitumpia kuvia.

”Nyt kun olen muutamia videojuttuja kuvannut 5D:llä, eli järjestelmäkameralla, niin sen kans työskentely on huomattavasti....vaikka se on operoinniltaan hankalampi, se on valokuvakamera, ei videokamera, mutta se ei haittaa mun työskentelyä sinänsä, koska mulla on selkärangassa se valokuvakamera, mistä nappulasta mikäkin tapahtuu, eli sen kans työskentely on luontevaa ja nopeeta. Sillä pystyy ottamaan videokuvia, joita kukaan muu ei oo ottanu, viemään kameraa sellaisiin paikkoihin, sellaisiin kuvakulmiin, joita isolla kameralla harvemmin näkee”. (Kärki 2012)

Toistaiseksi järjestelmäkameroiden tuottama HD-kuva täytyy konvertoida SD-muotoon ja se tuottaa Kärjen (2012) mukaan ongelmia. Kuvaa pitää pakata ja lopputulos ei hänen mukaansa ole laadukas. HD-kuva on myös raskasta käsitellä editissä.

”Se työprosessi, kun sitä ei ole optimoitu, niin se on vielä hitaahko. Kyllä mä nykyään pystyisin työskentelemään sillä suurin piirtein uutistahdissa, mutta en uskaltais, jos esim. kolmelta pitää lähteä tekemään juttua ja seiskalta pitää saada se ulos. Kyllä mä siinä vaiheessa otan sen ison kameran ja työskentelen sillä. On niin monia asioita vielä jotka hidastaa sitä työnkuvaa. Pitää konvertoida kaikki klipit ”prosessiksi” ja siinä menee noin puolituntia eli siinä tulee semmosia, jotka pidentää sitä työprosessia. Mutta jos jutulla on vaikka päivä aikaa työskennellä, niin helposti työskentelen sillä. (Järjestelmäkameralla)” (Kärki 2012)

Ongelmaan voi odottaa ratkaisua kun tv-kanavat siirtyvät kokonaan HD-lähetysiin.

Valokuvakameroiden digitalisoituminen toi paljon uutta estetiikkaa valokuvaukseen ja kuvajournalismiin. Kärjen (2012) mukaan samanlaista murrosta digitalisoituminen ei tuonut videopuolelle. Ilmaisullisesti video on entisen kaltainen, kuvakoot eivät ole muuttuneet ja tarina kerrotaan samoin keinoin. Hänen mukaansa harrastajat suoltavat nettiin hyvin nopeassa tahdissa laadukkaita ja harkittuja järjestelmäkameroilla kuvattuja videoita.

”Valokuvakameran hyödyntämisestä videokäytössä on alkanut tulla uudenlaista tekemistä, uudenlaista estetiikkaa, mutta se ei ole taaskaan kumuloitunut tänne uutismaailmaan millään muotoa, muutamia testauksia lukuunottamatta”. (Kärki 2012)

Aika näyttää millainen video- ja valokuvakameran hybridi meillä on käsissämme tulevaisuudessa.

5 YHTEENVETO

Eri medioiden lomittuessa keskenään sisällöllisesti ja teknisesti, joko liikkuvaa tai pysähtynyttä kuvaa niissä on oltava. Tulevaisuudessa kuvaajien on hallittava molemmat. (Seppänen 2002, 230.)

Jo vuonna 1994 Tukholman kuninkaallisen teknisen korkeakoulun graafisen tekniikan professori, Nils Enlund ennusti, että liikkuva kuva tulee lehtikuvaajan työvälineeksi valokuvan rinnalle. Hän jopa uumoili, että kaikki kuvamateriaali kerättäisiin tulevaisuudessa videolle. Kun videonkuvan laatu olisi riittävää, valokuvat irroitettaisiin tarvittaessa siitä. Hän kuitenkin muistutti, että videokuvan periaatteet, kuten tässäkin työssä käy ilmi, eroavat valokuvaamisesta. Kuvaaja suhtautuu kuvaustilanteeseen eri tavalla, videosta ei ehkä löydykään kunnollista valokuvaa eikä perinteinen valokuvan taitaja välttämättä hallitsekaan videokuvausta. (Vanhanen 1994, 85.)

Ainakaan tähän päivään mennessä video ei ole syrjäyttänyt valokuvaa, vaikka esimerkiksi Yle käyttää verkkosivujen kuvituksessa paljon videoilta napattuja ruutuja valokuvien sijaan. Sen sijaan että tämä olisi kehitystä, kyse on ehkä kuitenkin siitä, että Ylellä ei perinteisesti ole ollut palkattuja valokuvaajia ja tältä osin Yle on pikemminkin jäljessä kehitystä.

”Sitä mä oon oottanut henkilökohtaisesti, että jos lehtikuvaajilta vaaditaan videoo, niin milloin tv-väki alkaa ottamaan valokuvia, esimerkiksi Ylen puolella? Niiden nettiin?” (Krook 2012)

Visuaalisen ympäristömme olemus viestinnälliseltä kannalta katsottuna on vaikeasti käsittävissä ja perusteluja siihen, mihin olemme menossa on hankala esittää. (Koskinen 2000, 175.)

Lehtivalokuvaus on muutoksen partaalla. Journalismin henkilöityessä lehtikuvaajat kuvaavat entistä enemmän henkilökuvia. Varsinaisissa ja perinteisissä uutiskuvissa lukijoiden rooli kamerakännyköineen kasvaa entisestään. (Niskanen 2012)

Tulevaisuudessa myös videon merkitys kasvaa entisestään lehtien verkkosivujen visuaalisessa ilmeessä. Useissa toimituksissa on mietitty minkä roolin he antavat

videolle journalistisessa tuotannossaan. Suurin lähivuosien muuttuja lehtijournalismissa saattaa olla juuri audiovisuaalinen tuotanto. (Mäenpää & Männistö 2009, 8.) Kilpailuasetelmista johtuen, tämä saattaa korostua erityisesti niissä lehdissä, joissa ei ole käytettävissä tv-puolen ammattitaitoa. Vaikka yhdistymisten myötä, kuten Helsingin Sanomien ja Nelosen uutisten, taloihin tulee oma ammattiryhmä tekemään videon, valokuvaajat joutuvat hankkimaan parempaa tietotaitoa liikkuvan kuvan tekemisestä.

Hesarin tapauksessa on myös mahdollista, että osa kuvaajista ryhtyy tekemään molempia, lehti- ja tv-kuvausta. (Niskanen 2012)

Miami Heraldin Pulitzer-palkittu videotuottaja Chuck Fadely (2007) ehdottaa blogissaan, että lehtikuvaajat voisivat keskittyä editoitujen ja laadukkaiden inserttien tekoon ja videoklippien tuotanto jäisi toimittajille ja yleisölle. Samaan tapaan kuin valokuvallekin on tapahtumassa kameroiden yleistyessä yleisön keskuudessa.

Freelancereille molemman välineen hallinta on luonnollisesti kilpailuetu.

”Meillä on ollut harjoittelijoita ja kyllä minä olen niille kaikille sanonut, että jos sinä olet työtä hakemassa ja hallitset videotyöskentelyn ja still-kuvan oton ja toinen ei hallitse, niin arvaappa kumpi otetaan? Olen kaikkia kehoittanut opiskelemaan sen homman. Tulevaisuudessa mennään siihen” (Maikkola 2012)

”Kyllä se tulee yleistymään. Kyllä multakin sitä kokoajan pyydetään ja voin myöntää avoimesti, että se saattaa olla yksi minun vahvuus, että pystyn tekemään molempia.” (Krook 2012)

Molempien, valo- ja videokuvauksen tekemiseen yhtäaikaan suhtaudutaan monijakoisesti. Toisaalla se on arkipäivää, kun taas esimerkiksi Helsingin sanomissa ei uskota että siihen suuremmissa määrin tullaan menemään ainakaan vielä (Niskanen, 2012)

Freelancereille molempien hallinnassa on versioinnin kautta avautumassa mahdollisesti uusi ansaintamalli ja kiinnostusta vaikuttaa olevan. Keväällä 2012 Suomen freelance-journalistit ry järjesti kaksi videokurssia valokuvaajille, jotka molemmat tulivat täyteen ilmoittautuneita. Yksi keskeinen kysymys kuvaajien kannalta on, kuka heidät kouluttaa. Osa kuvatoimituksista on jo kouluttanut valokuvaajiaan videopuolelle. Niskanen (2012) toivoo pääsevänsä kouluttamaan Helsingin sanomien kuvaajat videoon.

Layton (2007) kirjoittaa yhdysvaltojen tilanteesta. National Press Photographers Association (NPPA) järjesti vuonna 2007 videokurssin lehtikuvaajille. 650-850 dollarin arvoinen kurssi veti kaikki 40 paikkaansa täyteen ja jonoonkin ilmoittautui 50 valokuvaajaa.

Tänä päivänä tv-työn täydennyskoulutukseen hakeutuu enemmän väkeä printtipuolelta kuin televisiosta. (The Digital Journalist 2008)

Varsinkin amerikkalaisesta keskustelua seurattaessa, tulee väkisinkin kysyneeksi, käydäänkö lehtipuolella uudestaan samaa keskustelua mikä tv-puolella käytiin jo 30-vuotta sitten? Suomessa ei ehkä vielä olla tässä tilanteessa, suurin osa nettivideoista on köykäisesti editoituja klippejä, mutta amerikkalaisilla tuntuu olevan jo selvästi kunnianhimoisempi suhtautuminen nettivideoihin toimitettuina ja korkealuokkaisina mediana.

Tulevaisuudessa valokuvaajien sopimukseen tullaan lisäämään sarake videokuvauksesta. Monin paikoin näin jo onkin. Parhaat heistä kehittävät oman ”tyylinsä” tai brändinsä. Nettivideoihin ja multimediaan erikoistuneita kuvatoimistojakin on perustettu, kuten amerikkalainen Mediastorm. <http://mediastorm.com> (Kobré 2009)

Kobré (2009) mukaan paras satsaus tulevaisuuteen, mitä lehtitalo voi tällä hetkellä tehdä, on väen kouluttaminen videotyöhön.

6 POHDINTA

Video on lehtikuvaajien työkalu ja tulevaisuudessa sen voi olettaa vahvistuvan entisestään. Lehtikuvaajille videokerronnan haltuunottaminen voi olla haastavaa. Kaksi erilaista visuaalista kerrontatapaa ovat luonteiltaan hyvin erilaisia. Valokuvaus ponnistaa perinteisesti kuvataiteesta ja video elokuvasta, joskin molempien kehitys on ollut sidoksissa toisiinsa eri tavoin. Tuotantoprosesseina molemmissa on keskityttävä hyvin erilaisiin asioihin; valokuvassa odotetaan oikeaa hetkeä ja pyritään vangitsemaan se, kun taas video seuraa liikettä ja aikaa. Videoon liittyy voimakkaammin tarinankerronta ja merkittävänä osana sitä toimii myös ääni. Valokuva on suhteessa tekstiin, mutta suhde on huomattavasti löyhempi kuin liikkuvan kuvan ja äänen. Toimitukselliset rutiinit eroavat televisio ja lehtimaailman välillä ja ne ovat sidoksissa kerrontatapaan. Videokuvan ja valokuvan luonteissa on perustavaa laatua olevia eroja, niin kenttätyössä, kuin jälkituotannossakin. Ne eroavat myös työmäärältään ja ajankäytöltään. Helpotusta tuo uusi tekniikka, mutta sekään ei ratkaise kaikkia ongelmia, kuin korkeintaan hätätapauksissa.

Valo – ja videokuvauksen yhtäaikainen tuottaminen koetaan hankalaksi tai mahdottomaksi. Omiin kokemuksiini nojaten voin sanoa, että yhtäaikainen tuottaminen onnistuu siedettävästi tietyn tyyppisissä aiheissa, mutta onnistuminen vaatii hyvän työrutiinin molempien parista ja mahdollisimman hyvän ennakkosuunnitelman. Silloin kun käytettävissä on aikaa, onnistuu se siedettävästi. Kiireellisissä ja keskittymistä vaativissa tehtävissä se on kuitenkin erittäin hankalaa. Useimmiten jompi kumpi kärsii enemmän tai vähemmän ja jos haetaan laatua, toinen välineistä kannattaa unohtaa.

Vahvasti näyttää siltä, että, molemmat välineet taitaville tekijöille on selvä tilaus työmarkkinoilla ja varsinkin valokuvaajiksi haluavien olisi parasta opiskella myös elokuva- ja tv-kerrontaa. Olennaista tulevaisuudessa on nimenomaan elokuvallisen ja/tai televisiollisen kerrontatavan hallinta. Elävin kuvin kuvitettu lehtijuttu ei sitä edusta. Kuvan rooli on hyvin erilainen kuin lehdessä.

Olennaista on myös se, että sen lisäksi, että valokuvaajat oppivat uuden välineen, myös toimittajat oppivat sisäistämään liikkuvaan kuvaan liittyvät työtavat. Tv-juttu on ainakin

oman kokemukseni perusteella aina enemmän yhteistyön tulos toimittajan ja kuvaajan osalta.

Jatkossa, lisätutkimuksen kohteena voisi perehtyä nimenomaan lehtitoimittajien kohtaamiin haasteisiin videotuotannoissa. Opinnäytetyöni aihetta hienonhienosti sivuaakin. Siinä missä valokuvaajien kohtaamista haasteista on keskusteltu, myös toimittajat ovat melkolailla samantyyppisten haasteiden edessä. Omalla työurallani olen työskennellyt kymmenien lehtitoimittajien kanssa, jotka ovat ryhtyneet tekemään TV:tä. Lehtijutun ja Tv-jutun toimituksellinen ero suuri. Lehtitoimittajien on ollut hankala sisäistää videojutun teon tehokasta prosessia, tästä ei tietäkään voi heitä syyttää. Osittain se johtuu ympäröivästä työyhteisöstä. Jos ja kun lehtitoimittaja siirtyy tv-toimitukseen, uusien toimintatapojen sisäistäminen kävisi varmasti tehokkaammin, kun ympäröivän yhteisön toiminta on organisoitu samanlaisen toiminnan ja työrytmin mukaan.

Se, ovatko haasteet ja vaikeudet yhteneväiset silloin, kun videokuvaajat laitetaan kuvaamaan valokuvia, ei tästä työstä selviä. Tällainen toimintatapa on työelämässä vielä harvinaista, mutta ehkä sekin tullaan vielä näkemään. Ylelle odotan palkattavan tai koulutettavan valokuvaajia jossain vaiheessa, mutta Ylen kohdalla, kyseeseen tuskin tulee muutaman kuvaajan rekrytointi, vaan koko valtakunnan kattamiseksi valokuvaajia pitäisi olla useita. Toimituksellisen työn osalta näin tuskin on, koska suuri osa tv-toimittajista omaavat lehdistötaustan

Tämän opinnäytetyön esimerkkituotantoihin lähdin osin intuition varassa. Halusin kokeilla mihin pystyn ja kokemus vahvisti luottamustani vastaavanlaisista työtehtävistä selviytymiseen. Tämä opinnäytetyö on osaltaan myös vahvistanut ammatti-identiteettiäni. Yllätyin itseni kaltaisten moniosajien harvalukuisuudesta ainakin freelancer –työssä. Toisaalta oli mukava löytää haastateltavia, jotka olivat miettineet samoja kysymyksiä. Aihe on puhututtanut alalla työskennelleitä.

Työ antoi minulle sysäyksen tutkia alan kehitystä jatkossa tarkemmin. Käsitteisen kehityksen tilasta on laaja-alaisempi ja ymmärrän paremmin monia omassa työelämässäni aiemmin kohtaamia asioita.

LÄHTEET

- Boyd, Andrew & Stewart, Peter & Alexander, Ray 2008. Broadcast Journalism: Techniquet of Radio and Television News. Sixth Edition. Focal Press.
- Digital Journalist, The. 2008. Editorial: How Not To Do Newspaper Video <http://digitaljournalist.org/issue0805/how-not-to-do-newspaper-video.html>
Hakupäivä: 01.04.2012
- Fadely, Chuck 2007. The Great Video Gold Rush – a reality check.
<http://newspaper-video.blogspot.com/2007/01/video-survival-guide-by-chuck-fadely.html> Hakupäivä: 01.04.2012
- Herkman, Juha 2002. Audiovisuaalinen mediakulttuuri. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Kobré, Ken 2009. The Future of Videojournalism: Stay ahead of the curve by following these trends. April 2009.
<http://digitaljournalist.org/issue0904/the-future-of-videojournalism.html>
Hakupäivä: 01.04.2012
- Koskinen, Jari (toim.) 2000. Visuaalinen viestintä – Monialainen tulevaisuus. Juva: WS Bookwell oy.
- Krook, Petri, valokuvaaja/tv-kuvaaja, Freelancer. Puhelinhaastattelu 29.2.2012.
- Kärki, Seppo, valokuvaaja/tv-kuvaaja, Nelonen media. Puhelinhaastattelu 25.3.2012
- Layton, Charles 2007. ”The Video Explosion” American Journalism Review Dec 2007 /Jan 2008. <http://www.ajr.org/article.asp?id=4428> Hakupäivä: 05.03.2012
- Maikkola, Tapio, valokuvaaja, Sanomalehti Kaleva. Puhelinhaastattelu 20.2.2012
- Meriluoto, Satu 2011. Monimediaalisuus sanomalehden toimitustyössä –Toimittajien käsityksiä monimediaalisesta työskentelystä Etelä-Suomen sanomissa. Tiedotusopin pro gradu –tutkielma. Tampere: Tampereen Yliopisto.
- Mulvany, Colin 2010. Video at newspapers needs to improve.
<http://masteringmultimedia.wordpress.com/2010/04/03/video-at-newspapers-needs-to-improve/> Hakupäivä: 01.04.2012
- Mäenpää, Jenni & Männistö, Antti 2009. Kun kaikki videoivat kaikkea – Liikkuva kuva sanomalehden sivuilla. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos.
- Nason, Deborah 2008. Expert Advice: Making a ‘good’ newspaper video.
<http://naa2.qa.roundedcube.com/Topics-and-Tools/Digital-Media/New->

[Revenue/2008/Zooming-in-on-Online-Video/Making-a-Good](#)

[-Newspaper-Video.aspx](#) Hakupäivä: 01.04.2012

Niskanen, Markku, kuvatoimituksen esimies, Helsingin sanomat. Puhelinhaastattelu
17.2.2012.

Salo, Merja 2000. Imageware – Kuvajournalismi mediafuusiossa. Taideteollinen
korkeakoulu.

Seppänen, Janne 2005. Visuaalinen kulttuuri –Teoriaa ja metodeja mediakuvan
tulkitsijalle. Tampere: Vastapaino.

Vanhanen, Hannu, (toim.) 1994. Kuvan journalismi. Helsinki: Sanomalehtien liitto.

Väliverronen, Esa (toim.) 2009. Journalismi murroksessa. Helsinki: Gaudeamus.
Helsinki University Press.

LIITTEET

Lehtijutut:

Liite 1: Aki Holck tähtää ensimmäisenä suomalaisena Iditarodille. Koiramme –lehti 4/2009.

Liite 2: Metsänkuninkaan jäljillä. Viikko-Kaleva. 20.9.2009.

Liite3: ”1000 kilometria koiravaljakolla”, IS Urheilu-uutiset. Esitetty: 22.3.2009

Liite4: "Karhunmetsästys", Nelosen Uutiset. Esitetty: 12.9.2009